



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.7.2015
COM(2015) 400 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εισαγωγή:

Ο ελληνικός λαός πέρασε εξαιρετικά δύσκολες στιγμές αφότου ξέσπασε η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση πριν από έξι χρόνια. Τα αίτια της κρίσης συσσωρεύονταν επί σειρά ετών προτού καταστούν ορατά. Η περιορισμένη ανταγωνιστικότητα, η χαμηλή παραγωγικότητα, οι άκαμπτες αγορές εργασίας και προϊόντων και τα πολύ υψηλά επίπεδα του δημόσιου ελλείμματος και του χρέους έφεραν την ελληνική οικονομία στα πρόθυρα της αδυναμίας πληρωμών το 2010.

Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, η ΕΕ συμπαράσταθηκε πάντοτε στην Ελλάδα, στηρίζοντάς την ως μέλος της οικογένειας της ΕΕ. Εκτός από την οικονομική βοήθεια που προσέφερε η ΕΕ με πολύ ευνοϊκούς όρους δανεισμού¹, τα κονδύλια της ΕΕ αποτελούν τη μεγαλύτερη πηγή άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα και μια πολύ απτή έκφραση ευρωπαϊκής αλληλεγγύης και στήριξης. Η στήριξη και η έκτακτη βοήθεια που έλαβε η Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη και θα λάβει κατά τα επόμενα έτη από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της και άλλους διεθνείς φορείς και ιδιώτες επενδυτές υπερβαίνει τα 400 δισεκατ. ευρώ². Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 230% του ελληνικού ΑΕΠ το 2014, ήτοι περίπου 38 000 ευρώ ανά Έλληνα πολίτη. Το ύψος των κονδυλίων που έχουν διατεθεί από την ΕΕ και από διεθνή ταμεία για την Ελλάδα υπερβαίνει πλέον σήμερα τα ποσά που διατέθηκαν μέσω του Σχεδίου Μάρσαλ από τις ΗΠΑ σε ολόκληρη την Ευρώπη μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Καταβλήθηκε μια σημαντική προσπάθεια με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και την αναμόρφωση της χώρας και την καλύτερη δυνατή χρήση των κονδυλίων της ΕΕ προς στήριξη των ελληνικών προτεραιοτήτων. Οι προσπάθειες αυτές απέφεραν καρπούς: Τα δημόσια οικονομικά και ο τραπεζικός τομέας σταθεροποιήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε τομείς όπως η κοινωνική ασφάλιση, οι συντάξεις, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και η αγορά εργασίας. Η Ελλάδα επέστρεψε στην οικονομική ανάπτυξη με πραγματική αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,8% το 2014, η δε ανάπτυξη αυτή αναμενόταν να ενισχυθεί περαιτέρω έως ότου επικράτησε αβεβαιότητα. Το προηγούμενο έτος δημιουργήθηκαν περίπου 100 000 νέες θέσεις εργασίας και η ανεργία είχε αρχίσει να μειώνεται. Η ιδιωτική κατανάλωση άρχισε να αυξάνεται για πρώτη φορά την τελευταία πενταετία, και η αύξηση της εμπιστοσύνης στην οικονομική ανάκαμψη αποτυπώθηκε σε υψηλότερες επενδύσεις σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό για πρώτη φορά από το 2008.

Τα συστατικά για την επίτευξη μιας βιώσιμης ανάκαμψης εξακολουθούν να υπάρχουν σε μεγάλο βαθμό. Τα άμεσα εμπόδια για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι οι αυστηρότεροι όροι χρηματοδότησης, καθώς και η επικρατούσα αβεβαιότητα όσον αφορά τις οικονομικές και πολιτικές προοπτικές της Ελλάδας. Για να επιστρέψει η Ελλάδα στην πορεία προς την

¹ Η Ελλάδα δανείζεται χρήματα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) με επιτόκιο μόλις 1,35%, ενώ πριν από την κρίση η Ελλάδα μπορούσε να δανείζεται από την αγορά με επιτόκιο της τάξης του 5%. Η μέση σταθμισμένη διάρκεια των ευρωπαϊκών δανείων προς την Ελλάδα είναι 32,5 έτη και δεν απαιτείται η αποπληρωμή κεφαλαίου ή τόκων πριν από το 2023.

² Το ποσό αυτό περιλαμβάνει τέσσερα μέρη: 1) χρηματοδοτική συνδρομή άνω των 240 δισεκατ. ευρώ (πρώτο και δεύτερο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα), 2) χρηματοδότηση της ΕΕ ποσού άνω των 41 δισεκατ. ευρώ (περίοδος 2007-2013· το ποσό αυτό συνίσταται σε περίπου 24 δισεκατ. ευρώ από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ, τις πιστώσεις για την αλιευτική και την αγροτική ανάπτυξη, και σε περίπου 17 δισεκατ. ευρώ στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής)· 3) χρηματοδότηση της ΕΕ ποσού άνω των 35 δισεκατ. ευρώ (περίοδος 2014-2020· που συνίσταται σε 20 δισεκατ. ευρώ από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία και άνω των 15 δισεκατ. ευρώ στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής)· και 4) 100 δισεκατ. ευρώ συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

ανάπτυξη και την απασχόληση, πρέπει να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις και να διαχειριστεί τις διαρθρωτικές προκλήσεις που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει.

Συνολικά, το επίπεδο της στήριξης από την ΕΕ και τους διεθνείς εταίρους προς την Ελλάδα είναι άνευ προηγουμένου και μπορεί να έχει καθοριστική σημασία κατά τα προσεχή έτη. Οι αποφάσεις που λήφθηκαν στη σύνοδο κορυφής για το ευρώ της 12ης Ιουλίου 2015, αποδεικνύουν την προθυμία της ζώνης του ευρώ να στηρίζει την Ελλάδα υπό την προϋπόθεση ότι η χώρα θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και της αξιοπιστίας και για να επιστρέψει στη βιωσιμότητα.

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει μια νέα προσέγγιση όσον αφορά τους σημαντικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για να γίνει μια νέα αρχή για την απασχόληση και την ανάπτυξη στην Ελλάδα. Η πρόθεση της Επιτροπής να συνεργαστεί με τις ελληνικές αρχές για να κινητοποιήσει έως και 35 δισεκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση επενδυτικών και οικονομικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων σε ΜΜΕ, στην Ελλάδα υπογραμμίστηκε από τη σύνοδο κορυφής για το ευρώ της 12ης Ιουλίου 2015. Η παρούσα ανακοίνωση θα συμπληρώσει την ολοκληρωμένη δέσμη των μεταρρυθμίσεων και δεσμεύσεων που εφαρμόζει η Ελλάδα επί του παρόντος και οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για ένα πρόγραμμα στήριξης σταθερότητας για την Ελλάδα δυνάμει της Συνθήκης για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ υπήρξε η πρωταρχική πηγή δημόσιων επενδύσεων στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της κρίσης. Για παράδειγμα, το μετρό των Αθηνών, το Γενικό Νοσοκομείο Κατερίνης, το Μουσείο της Ακρόπολης και το σύστημα τηλεθέρμανσης της Κοζάνης χρηματοδοτήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Με την υποστήριξη της Επιτροπής, η Ελλάδα αναμένεται να μπορέσει να λάβει άνω των 35 δισεκατ. ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020. Ποσό 20 δισεκατ. ευρώ από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ οι Έλληνες αγρότες αναμένεται να συνεχίσουν να λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις ύψους άνω των 15 δισεκατ. ευρώ. Οι πρώτες πληρωμές που καταβλήθηκαν στην Ελλάδα από αυτά τα Ταμεία της ΕΕ το 2014 και το 2015 ανέρχονται ήδη σε σχεδόν 4,5 δισεκατ. ευρώ.

Εάν αξιοποιηθεί πλήρως, στοχοθετηθεί καταλλήλως και επενδυθεί σωστά, η χρηματοδότηση αυτή θα συμβάλει στην ανάκαμψη και θα ενισχύσει τα θεμέλια για βιώσιμες θέσεις εργασίας, ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Τα εν λόγω κονδύλια μπορούν να αποτελέσουν μια ισχυρή βάση για την οικονομική ανάκαμψη της χώρας. Θα διοχετεύσουν άμεσα επενδύσεις στην πραγματική οικονομία, δημιουργώντας θέσεις απασχόλησης και στηρίζοντας τις μεταρρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για τον μετασχηματισμό της οικονομίας και την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Επιπλέον, το επενδυτικό σχέδιο της Επιτροπής για την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων μέσω της χρήσης δημόσιων κονδυλίων.

Κάτι τέτοιο δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο για την Ελλάδα κατά την παρούσα χρονική στιγμή. Οι δυσχερείς χρηματοδοτικές συνθήκες, η αβεβαιότητα που επικρατεί σχετικά με τη γενική οικονομική κατάσταση, οι δισταγμοί σχετικά με τις προτεραιότητες και οι εναπομένουσες διοικητικές αδυναμίες αποτελούν εμπόδια για τα επενδυτικά σχέδια πολλών επενδυτών και θέτουν υπό αμφισβήτηση την ικανότητα των αρχών να αξιοποιούν σωστά και πλήρως τους διαθέσιμους πόρους της ΕΕ. Σημαντικός αριθμός έργων για την πολιτική συνοχής αντιμετωπίζουν σήμερα τον κίνδυνο να μην ολοκληρωθούν. Επιπλέον, εάν οι

ελληνικές αρχές δεν κάνουν πλήρη χρήση έως το τέλος του 2015 των κονδυλίων της ΕΕ που παραμένουν διαθέσιμα από την περίοδο χρηματοδότησης 2007-2013, ύψους σχεδόν 2 δισεκατ. ευρώ για την πολιτική συνοχής, τα μη χρησιμοποιηθέντα αυτά κονδύλια θα χάνονταν. Αυτό θα σήμαινε ότι τα έργα τα οποία έχουν ξεκινήσει αλλά δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί, θα απαιτήσουν πρόσθετους εθνικούς πόρους από το 2016, εάν τα έργα αυτά δεν μπορούν να συνεχίσουν να στηρίζονται από τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020. Επιπλέον, για να επωφεληθεί η Ελλάδα από τα κονδύλια της ΕΕ, είναι επίσης σημαντική η αυστηρή εκπλήρωση βασικών νομικών απαιτήσεων όσον αφορά την τήρηση των κανόνων της ΕΕ, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των κονδυλίων και των λογιστικών προτύπων.

Μόλις αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη, ο συνδυασμός της δημόσιας στήριξης από τα ταμεία της ΕΕ και των ιδιωτικών πρωτοβουλιών αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Από κοινού με την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων ώστε να καταστεί η Ελλάδα ελκυστικός τόπος για επενδύσεις από το εξωτερικό, θα πρέπει να αποτελέσουν το έναυσμα για μια βιώσιμη πορεία προς την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να συνεργαστεί με την Ελλάδα, τα άλλα κράτη μέλη, τους διεθνείς δανειστές και ιδιώτες επενδυτές για να συμβάλει σε αυτό το νέο ξεκίνημα.

1. Τα κονδύλια της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την τόνωση της ανάπτυξης στην Ελλάδα

1.1. Πόσα χρήματα είναι διαθέσιμα;

Η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από τα κονδύλια της ΕΕ – κυρίως επιχορηγήσεις – υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται με τους κανόνες χρηματοδότησης της ΕΕ³. Η Ελλάδα επωφελείται επίσης από προγράμματα της ΕΕ που είναι ανοικτά σε όλα τα κράτη μέλη, και στα οποία οι ελληνικές επιχειρήσεις και οι Έλληνες ερευνητές και πολίτες μπορούν να υποβάλλουν σχέδια έργων προς χρηματοδότηση.

Για την περίοδο 2007-2013, η Ελλάδα έχει ήδη λάβει 38 δισεκατ. ευρώ (το 17,5% του μέσου ετήσιου ελληνικού ΑΕΠ κατά την περίοδο αυτή) μέσω των πολιτικών συνοχής, γεωργίας, αγροτικής ανάπτυξης και αλιείας. Το συνολικό ποσό για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 ανέρχεται σε περίπου 42 δισεκατ. ευρώ.

Για την πολιτική συνοχής, εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, μπορεί να συνεχιστεί η εισροή πιστώσεων προς τις ελληνικές αρχές μέχρι το ανώτατο κανονιστικό όριο του 95% για τις επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε προγράμματα της περιόδου 2007-2013. Η Ελλάδα έχει ήδη επιτύχει ποσοστό απορρόφησης άνω του 90% των κονδυλίων και, ως εκ τούτου, το μέγιστο ποσό που είναι διαθέσιμο για την κάλυψη των επιλέξιμων δαπανών της

³ Οι όροι περιλαμβάνουν την τήρηση των διοικητικών και νομικών απαιτήσεων και την εξασφάλιση επαρκούς εθνικής συγχρηματοδότησης (βλ. κατωτέρω).

περιόδου προγραμματισμού 2007-2013 ανέρχεται στο ανώτατο όριο των σχεδόν 820 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό θα συμπληρωθεί από τελικές αιτήσεις πληρωμών την περίοδο 2007-2013, η εκκαθάριση των οποίων θα πραγματοποιηθεί την περίοδο 2018-2019. Οι πληρωμές αυτές αντιστοιχούν στο 5% των συνολικών διαθέσιμων πιστώσεων της ΕΕ (περίπου 1 δισεκατ. ευρώ), υπό την προϋπόθεση ότι οι τελικές αιτήσεις πληρωμών και οι εκθέσεις κλεισίματος θα υποβληθούν έως την καθορισμένη προθεσμία της 31ης Μαρτίου 2017. Η άμεση υλοποίηση θα επιτρέψει την πλήρη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ έως το μέγιστο διαθέσιμο ποσό μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015, εντός της τελικής προθεσμίας επιλεξιμότητας.

Για την περίοδο 2014-2020, θα διατεθούν στην Ελλάδα περισσότερα από 35 δισεκατ ευρώ από κονδύλια της ΕΕ μέσω:

- του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και των Ταμείου Συνοχής που παρέχουν στήριξη για επενδύσεις σε ΜΜΕ, δραστηριότητες καινοτομίας και έρευνας, ψηφιοποίηση και τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος· καθώς και για βασικές υποδομές για βιώσιμες μεταφορές, προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτική χρήση των πόρων, οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και κλιματική αλλαγή·
- του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, το οποίο χρηματοδοτεί πολιτικές ενεργού απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης για την παροχή ευκαιριών σε νέους και σε μακροχρόνια ανέργους ώστε να βρουν θέσεις εργασίας, επαγγελματικής κατάρτισης και μαθητείας·
- της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων, η οποία βοηθά τους νέους να αποκτήσουν μια πρώτη επαγγελματική εμπειρία, καλύτερη εκπαίδευση, πρακτική άσκηση και επαγγελματική κατάρτιση·
- του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, το οποίο παρέχει βοήθεια, τρόφιμα, ρουχισμό, είδη υγιεινής και άλλα βασικά αγαθά σε όσους τα χρειάζονται περισσότερο για την ανακούφισή τους από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν·
- του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων, το οποίο παρέχει άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς με τη μορφή στήριξης του εισοδήματος και μέτρων για τη στήριξη των βασικών γεωργικών αγορών·
- του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, προωθεί καινοτόμες τεχνολογίες στο χώρο της γεωργίας και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών και προάγει την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε αγροτικές περιοχές·
- του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας που στηρίζει τις παράκτιες κοινότητες ώστε να διαφοροποιήσουν τις τοπικές οικονομίες και βοηθά στη μετάβασή τους προς μια βιώσιμη αλιεία.

Επιπλέον, τα ελληνικά έργα θα συνεχίσουν να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα θεματικά προγράμματα που καλύπτουν το σύνολο της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF) στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» για την έρευνα και την καινοτομία, το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ ή το πρόγραμμα LIFE για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα. Τα κονδύλια αυτά μπορούν να στηρίζουν έργα όπως η σύνδεση των λιμένων της Ηγουμενίτσας, της Πάτρας, του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης με το διευρωπαϊκό δίκτυο, η σιδηροδρομική σύνδεση μεταξύ Αθήνας/Πειραιά και Θεσσαλονίκης και επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

1.2. Τυγχάνει ειδικής μεταχείρισης η Ελλάδα;

Επί του παρόντος, η Ελλάδα τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης λόγω των πολύ ειδικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα. Τα ελληνικά προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από τα κονδύλια της ΕΕ την περίοδο 2007-2013 λαμβάνουν υψηλότερο ποσοστό χρηματοδότησης από την ΕΕ – και, ως εκ τούτου, η Ελλάδα χρειάζεται να προσφέρει λιγότερους εθνικούς πόρους – σε σύγκριση με πολλές άλλες χώρες. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω αύξησης του ποσοστού της συγχρηματοδότησης της ΕΕ κατά 10% έως τα μέσα του 2016 – σε πολλές περιπτώσεις τούτο σημαίνει ότι η ΕΕ καταβάλλει το 95% του συνολικού κόστους της επένδυσης την περίοδο 2007-13 (σε αντίθεση με το ανώτατο όριο του 85% που θα ίσχυε διαφορετικά).

Πρόσφατα, η έλλειψη δημόσιων πόρων κατέστησε δυσχερές για τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές να προωθήσουν πολύ αναγκαίες επενδύσεις. Ως έκτακτο μέτρο και λόγω της μοναδικής κατάστασης στην Ελλάδα, για επενδύσεις που μένει να χρηματοδοτηθούν κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, η Επιτροπή θα υποβάλει σειρά προτάσεων για τη βελτίωση της άμεσης ρευστότητας ώστε να μπορέσουν να πραγματοποιηθούν οι επενδύσεις τώρα, με τον θετικό αντίκτυπο που θα έχουν στην οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση. Οι προτάσεις αυτές θα περιλαμβάνουν την έγκαιρη αποδέσμευση του τελευταίου 5% των υπολειπόμενων πληρωμών της ΕΕ που συνήθως κρατούνται μέχρι το κλείσιμο των προγραμμάτων και την εφαρμογή ποσοστού συγχρηματοδότησης 100% για την περίοδο 2007-2013. Το ποσό αυτό πρέπει να χορηγηθεί υπό τον όρο ότι οι ελληνικές αρχές θα θεσπίσουν μηχανισμό προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα πρόσθετα ποσά που διατίθενται από τα μέτρα αυτά χρησιμοποιούνται εξ ολοκλήρου για τους δικαιούχους και τις πράξεις στο πλαίσιο των προγραμμάτων. Αυτό θα μεταφραστεί σε άμεση πρόσθετη ρευστότητα ύψους περίπου 500 εκατ. ευρώ και σε εξοικονόμηση στον ελληνικό προϋπολογισμό πόρων ύψους περίπου 2 δισεκατ. ευρώ οι οποίοι θα διατεθούν για την επανάληψη της χρηματοδότησης επενδύσεων υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Η Επιτροπή θα προτείνει επίσης να αυξηθεί το ποσοστό της αρχικής προχρηματοδότησης για τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020 στην Ελλάδα κατά 7 εκατοστιαίες μονάδες⁴. Αυτή η πρόσθετη προχρηματοδότηση μπορεί να καταστήσει διαθέσιμο επιπλέον 1 δισεκ. ευρώ που θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την έναρξη των έργων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής σε πλήρη συμμόρφωση με το άρθρο 81 του κανονισμού κοινών διατάξεων. Η αύξηση της προχρηματοδότησης θα συμβάλει, αφενός, στην ελάφρυνση των προβλημάτων ρευστότητας που αποτελούν σήμερα τροχοπέδη για τις επενδύσεις και, αφετέρου, στην ταχύτερη επίτευξη αποτελεσμάτων από την άποψη των επιχειρηματικών επιπτώσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Αυτή η εκδήλωση έκτακτης αλληλεγγύης προς την Ελλάδα θα συνδυαστεί με δραστικά μέτρα για την εξασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και της κανονικότητας των δαπανών. Όλα αυτά τα μέτρα θα εφαρμοστούν εντός των ορίων των κατανομών ανά χώρα που είχαν συμφωνηθεί στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020.

Για να επισπεύσει την απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ και να διευκολύνει το έργο των αρχών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει την Ελλάδα με σκοπό την καλύτερη δυνατή χρήση των πόρων. Στα μέσα του Μαρτίου 2015, συγκρότησε κοινή ομάδα υψηλού επιπέδου με τις ελληνικές αρχές με εντολή να εργασθεί εντατικά σε δύο μέτωπα: αφενός να

⁴ Σε αυτό δεν περιλαμβάνεται η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) για την οποία έχει ήδη αυξηθεί η προχρηματοδότηση σε 30%, βλ. κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2015/779 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1304/2013.

βοηθήσει την Ελλάδα, να εξασφαλίσει ότι όλοι οι πόροι που διατίθενται από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 θα χρησιμοποιηθούν εγκαίρως πριν από την εκπνοή της περιόδου στο τέλος του έτους και, αφετέρου, να ανταποκριθεί η χώρα στις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να έχει πρόσβαση στο σύνολο των διαθέσιμων πόρων της ΕΕ κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.

Το 2016, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την κατανομή των κονδυλίων της Πολιτικής Συνοχής σε όλα τα κράτη μέλη για την περίοδο 2017 έως 2020, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία για το ΑΕΠ. Η επανεξέταση αυτή είναι επίσης πιθανό να αυξήσει περαιτέρω το ύψος της ενωσιακής χρηματοδότησης που διατίθεται για επενδύσεις στην Ελλάδα.

1.3. Για ποιους σκοπούς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα κονδύλια;

Επενδύσεις

Κατά την περίοδο 2015-2017, επιπλέον των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ με τη μορφή επιχορηγήσεων, η Ελλάδα μπορεί να ωφεληθεί από το Επενδυτικό Σχέδιο της Επιτροπής για την Ευρώπη ύψους 315 δισεκατ. ευρώ. Η χρηματοδότηση του νεοσυσταθέντος Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) δεν κατανέμεται ειδικά ανά χώρα ή ανά τομέα, αλλά όπως σε όλες τις άλλες χώρες, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί επενδυτές στην Ελλάδα θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν την αυξημένη τεχνική βοήθεια που παρέχει ο «Ευρωπαϊκός Κόμβος Επενδυτικών Συμβουλών» για να τους βοηθήσει να υποβάλλουν έργα υψηλής ποιότητας και οικονομικά βιώσιμα. Οι επενδυτές θα είναι επίσης σε θέση να επωφεληθούν από την παροχή της πρόσθετης τεχνικής βοήθειας για να αναπτύξουν τα έργα τους. Μια καλή επιλογή για την παροχή γρήγορης πρόσβασης σε χρηματοδότηση του ΕΤΣΕ θα ήταν η δημιουργία μιας εταιρικής σχέσης μεταξύ του ιδρύματος για την Ανάπτυξη (ΙγΑ) στην Ελλάδα και του ΕΤΣΕ.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) στηρίζει ενεργά την ελληνική οικονομία. Από το 2007, έχει χορηγήσει δάνεια για επενδύσεις άνω των 11 δισεκατ. ευρώ. Η χρηματοδότηση αυτή επικεντρώθηκε στην ενέργεια, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τις ΜΜΕ και το περιβάλλον.

Επενδυτικά έργα στην Ελλάδα θα μπορούσαν να επωφεληθούν περαιτέρω από τις ευκαιρίες δανειοδότησης που προσφέρονται από τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ), των οποίων η Ελλάδα αποτελεί μέλος. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ) έχει χορηγήσει στην Ελλάδα το καθεστώς χώρας δραστηριοποίησης της ΕΤΑΑ μέχρι τα τέλη του 2020, δηλαδή το καθεστώς που απαιτείται για να καταστεί μια χώρα επιλέξιμη στήριξης από την ΕΤΑΑ. Η ΕΤΑΑ θα ανοίξει σύντομα υποκατάστημα στην Ελλάδα και θα αρχίσει τις δραστηριότητές της με εκτιμώμενο ετήσιο όγκο επενδύσεων περίπου 500 εκατ. ευρώ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΑΑ ενέκρινε μια πρώτη δέσμη έργων για τη διευκόλυνση του εμπορίου, αξίας 30 εκατ. ευρώ. Η Διεθνής Εταιρεία Χρηματοδοτήσεων (IFC) ενδέχεται να επαναδραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα με επιλεγμένα έργα με μεγάλο αντίκτυπο στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στον τομέα των υποδομών.

Καταπολέμηση της ανεργίας, της φτώχειας και των δυσμενών κοινωνικών συνθηκών

Η χρηματοδότηση της ΕΕ αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, τις επενδύσεις στην εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση. Συμβάλλει επίσης στο να μετριαστούν οι αρνητικές συνέπειες απρόβλεπτων τοπικών ή κλαδικών κρίσεων στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο των

συνολικών κονδυλίων ύψους 20 δισεκατ. ευρώ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων που διατίθενται στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020, περίπου 3,9 δισεκατ. ευρώ θα διατεθούν για την τόνωση της απασχόλησης, τη μείωση της φτώχειας και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι ελληνικές αρχές εκτιμούν ότι τουλάχιστον 250 000 άνεργοι θα πρέπει να λάβουν στήριξη, μαζί με 180 000 άτομα που απασχολούνται ήδη και μπορούν να επωφεληθούν από δράσεις κατάρτισης, καθώς και περίπου 30 000 μετανάστες και Ρομά, 33 000 άτομα που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων, 10 000 άτομα με αναπηρία και 80 000 άλλα μειονεκτούντα άτομα.

Τα κονδύλια της ΕΕ συμβάλλουν στη δημιουργία καλύτερων θέσεων εργασίας και πιο δίκαιων ευκαιριών για όλους. Λειτουργούν με την επένδυση στις δεξιότητες, την πείρα και την εκπαίδευση των εργαζομένων, των νέων ατόμων και όλων εκείνων που αναζητούν εργασία. Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις αυτές συμβάλλουν στη δημιουργία πνεύματος επιχειρηματικότητας και θέσεων εργασίας, στη βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης.

Για παράδειγμα, έχουν παρασχεθεί υπηρεσίες παιδικής μέριμνας σε περίπου 300 000 παιδιά, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό τις δυνατότητες απασχόλησης 250 000 περίπου μητέρων. Η σημαντική οικονομική στήριξη για τη μεταρρύθμιση του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) θα βοηθήσει στην ευόδωση των προσπαθειών των ατόμων που αναζητούν εργασία. Τα κονδύλια της ΕΕ στηρίζουν επίσης τα πλέον ευάλωτα άτομα στην κοινωνία, βοηθώντας τα να αποκτήσουν καλύτερη πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες. Εάν χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά, θα ενισχύσουν την κοινωνική ένταξη και θα αποτελέσουν μέσον για την καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως για τους ενδεέστερους στην Ελλάδα.

Περισσότεροι από 149 000 νέοι Έλληνες ηλικίας κάτω των 25 ετών (> 50%) ήταν άνεργοι στην αρχή του τρέχοντος έτους. Η χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Εγγύηση για τη νεολαία» έχει ως στόχο να βοηθήσει 45 000 νέους να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία και κατάρτιση. Πάνω από 170 εκατ. ευρώ έχουν διατεθεί στην Ελλάδα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ). Η χρηματοδότηση αυτή θα βοηθήσει νέους ανθρώπους που δεν βρίσκονται επί του παρόντος σε απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση. Περισσότεροι από 100 000 νέοι άνθρωποι αναμένεται να επωφεληθούν από καθεστώς που στηρίζονται από την ΠΑΝ με την προσφορά θέσεων μαθητείας, πρακτικής άσκησης και επαγγελματικής κατάρτισης και με την προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Επιπλέον, κατά την περίοδο 2014-2020, περισσότερα από 280 εκατ. ευρώ θα διατεθούν στην Ελλάδα από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους απόρους. Τα χρήματα αυτά θα διατεθούν για την καταπολέμηση της φτώχειας με τη μορφή παροχής βασικών αγαθών (όπως τρόφιμα, υποδήματα και προϊόντα υγιεινής), καθώς και για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης.

Έρευνα, καινοτομία και εκπαίδευση

Η οικοδόμηση μιας οικονομίας υψηλότερης έντασης γνώσης απαιτεί αυξημένη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών και των επιχειρήσεων. Απαιτείται επίσης να επικεντρωθεί η πολιτική σε περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων έρευνας και καινοτομίας που αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας και υποστηρίζονται με επαρκή χρηματοδότηση. Ωστόσο, η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας παραμένει χαμηλή στην Ελλάδα και, ως εκ τούτου, η συμβολή των πόρων της ΕΕ είναι καθοριστική. Στο πλαίσιο των συνολικών κονδυλίων ύψους 20 δισεκατ. ευρώ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων που διατίθενται στην Ελλάδα για την

περίοδο 2014-2020, έχουν προβλεφθεί 1,3 δισεκατ. ευρώ για επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Αυτό θα βοηθήσει στη συνεργασία περισσότερων από 2 000 ΜΜΕ με ερευνητικά ιδρύματα και στην τόνωση της μελλοντικής ανταγωνιστικότητάς τους. Ελληνικοί οργανισμοί συντονίζουν 43 μεγάλα ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα και συμμετέχουν σε συνολικά 312 έργα. Στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζων 2020, η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από τον Μηχανισμό Υποστήριξης Πολιτικής ώστε να έχει πρόσβαση στην εμπειρία για την υλοποίηση αποτελεσματικών μεταρρυθμίσεων στα συστήματα έρευνας και καινοτομίας της. Τα κονδύλια της ΕΕ θα στηρίζουν επίσης την υιοθέτηση τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην Ελλάδα.

Τα κονδύλια της ΕΕ μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας, καθώς και στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας των νέων. Περισσότερες και καλύτερες δεξιότητες και προσόντα είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή στο εργατικό δυναμικό των ικανοτήτων που χρειάζεται η οικονομία. Οι πόροι της ΕΕ στηρίζουν έργα που αποσκοπούν στη μείωση του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, στην αύξηση της αξιοποίησης των ευκαιριών μαθητείας και της διά βίου μάθησης, και στη βελτίωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΕΕ παρέχει χρηματοδότηση για την κινητικότητα των μαθητών, σπουδαστών και διδασκόντων, ώστε να μπορούν να σπουδάσουν, να καταρτιστούν ή να διδάξουν στο εξωτερικό. Το 2014, η ΕΕ χρηματοδότησε 440 σχέδια κινητικότητας εκπαίδευσης στην Ελλάδα με 36 εκατ. ευρώ περίπου που επέτρεψαν σε σχεδόν 15 000 φοιτητές, εκπαιδευτικούς, σπουδαστές επαγγελματικής κατάρτισης και άλλους συμμετέχοντες να φοιτήσουν και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους σε άλλη χώρα. Για το 2015 έχουν υποβληθεί 1 200 ελληνικών προτάσεων, που καλύπτουν έως και 30 000 άτομα.

Η Ελλάδα μπορεί επίσης να επωφεληθεί από τα κονδύλια της ΕΕ για την κατασκευή ή την ανακαίνιση σχολείων, πανεπιστημίων και κέντρων προσχολικής αγωγής και φροντίδας. Κατά την περίοδο 2014-2020, υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι για την αναβάθμιση και κατασκευή νέας υποδομής για την τριτοβάθμια (87 εκατ. ευρώ), την επαγγελματική (20 εκατ. ευρώ), την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (150 εκατ. ευρώ), καθώς και για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (29 εκατ. ευρώ).

Γεωργία και αλιεία

Οι τομείς της γεωργίας και της αλιείας έχουν τεράστιες προοπτικές για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Μέχρι το 2020, η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από σχεδόν 20 δισεκατ. ευρώ για τον γεωργικό τομέα και τις αγροτικές περιοχές. Αυτό το ποσόν περιλαμβάνει περίπου 4,7 δισεκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης εντός του συνολικού κονδυλίου των 20 δισεκατ. ευρώ από τους πόρους των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων που διατίθενται στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 και περίπου 15 δισεκατ. ευρώ με τη μορφή άμεσων ενισχύσεων που θα συμβάλουν στην τόνωση του εισοδήματος των γεωργών και των παραγωγών. Το 2013, οι ενισχύσεις αυτές αφορούσαν σε περισσότερους από 700 000 γεωργούς. Τα καθεστώτα στήριξης των εισοδημάτων είναι διαθέσιμα για τους επί του παρόντος ενεργούς γεωργούς, ενώ οι νέοι γεωργοί θα λάβουν στήριξη για τη σύσταση μικρών επιχειρήσεων. Επίσης, η ΕΕ διαθέτει πόρους για να βοηθήσει τους γεωργούς στην καλύτερη εμπορία των προϊόντων τους με παροχή στήριξης για τα οπωροκηπευτικά, το ελαιόλαδο, το κρασί, τα γαλακτοκομικά προϊόντα και το μέλι. Το ποσό των 4,7 δισεκατ. ευρώ προορίζεται για πρωτοβουλίες που θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού γεωργικού τομέα, με παράλληλη διατήρηση των οικοσυστημάτων και εξασφάλιση της αποδοτικής χρήσης των φυσικών

πόρων. Οι πρωτοβουλίες αυτές προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές και προωθούν την καινοτομία.

Στον τομέα της ναυτιλίας και της αλιείας, τα κονδύλια της ΕΕ που διατίθενται για την Ελλάδα, στο πλαίσιο του συνολικής χρηματοδότησης ύψους 20 δισεκατ. ευρώ από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ανέρχονται περίπου σε 400 εκατ. ευρώ. Μπορούν να συμβάλλουν στη στήριξη της διαφοροποίησης των παράκτιων και νησιωτικών οικονομιών, καθώς και στη μετάβαση προς μια βιώσιμη αλιεία. Τα κονδύλια μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας (ενός από τους κύριους τομείς εξαγωγής τροφίμων της Ελλάδας), και του τομέα της μεταποίησης, καθώς και για τη στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης με στόχο την απασχόληση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Ενέργεια, μεταφορές και περιβάλλον

Έως το 2020, διατίθενται περίπου 900 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση επενδύσεων στην ενέργεια, από τα 20 δισεκατ. ευρώ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Ο τομέας της ενέργειας θεωρείται επίσης ως ένας από τους τομείς με τη μεγαλύτερη προοπτική για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Περίπου 500 εκατ. ευρώ είναι διαθέσιμα προκειμένου να επενδυθούν για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια και κατοικίες και σε ΜΜΕ, καθώς και για τη συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και την τηλεθέρμανση στην Ελλάδα. Οι εν λόγω επενδύσεις αναμένεται να οδηγήσουν σε καλύτερη κατάταξη από άποψη ενεργειακής κατανάλωσης για περίπου 26 000 νοικοκυριά και σε μείωση περίπου 97 047 000 kWh ετησίως της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας για τα δημόσια κτίρια. 285 εκατ. ευρώ είναι διαθέσιμα για έξυπνα συστήματα αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας, και περαιτέρω 46 εκατ. ευρώ για έξυπνα δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Χάρη σε αυτές τις επενδύσεις, περίπου 200 000 επιπλέον χρήστες θα μπορούσαν να συνδεθούν με έξυπνα δίκτυα. Επίσης, 94 εκατ. ευρώ είναι διαθέσιμα για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Επιπλέον της χρηματοδότησης από την πολιτική συνοχής της ΕΕ, η ΕΕ χρηματοδοτεί επίσης συγκεκριμένα έργα ενεργειακών υποδομών. Από το 2014 μέχρι σήμερα έχουν ήδη επιλεγεί ελληνικά έργα ενεργειακών υποδομών που λαμβάνουν στήριξη ύψους 8,5 εκατ. ευρώ από την ΕΕ.

Στο πλαίσιο της συνολικής χρηματοδότησης ύψους 20 δισεκατ. ευρώ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων που είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020, σχεδόν 3 δισεκατ. ευρώ θα διατεθούν για να στηριχθεί η μετάβαση προς έναν ενεργειακά αποδοτικό τομέα των μεταφορών χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, η χρηματοδότηση της κατασκευής νέων σιδηροδρομικών γραμμών, γραμμών τραμ και μετρό, η αναβάθμιση υφιστάμενων σιδηροδρομικών γραμμών και η κατασκευή νέων οδών. Η ΕΕ χρηματοδοτεί επίσης έργα υποδομής μεταφορών ζωτικής σημασίας για το βασικό δίκτυο μεταφορών της ΕΕ.

Η διαχείριση των αποβλήτων, η παράνομη υγειονομική ταφή και η προστασία των υδάτινων πόρων εξακολουθούν να αποτελούν βασικά ζητήματα προς επίλυση για την Ελλάδα. Μέχρι το 2020 θα διατεθεί ποσό 2,5 δισεκατ. ευρώ για βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη συμβολή στη χρηματοδότηση της μετάβασης προς μια φιλική για το περιβάλλον οικονομία. Από το ποσό αυτό, περίπου 950 εκατ. ευρώ είναι διαθέσιμα για επενδύσεις στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί επίσης περιβαλλοντικά έργα μέσω προγραμμάτων που καλύπτουν το σύνολο της ΕΕ. Από το 2014,

Έλληνες δικαιούχοι – τοπικές αρχές, πανεπιστήμια και ΜΚΟ – έχουν λάβει 12 εκατ. ευρώ για τον σκοπό αυτό.

2. Στήριξη των μεταρρυθμίσεων και της αξιοποίησης των κονδυλίων της ΕΕ

Τον Σεπτέμβριο του 2011, η Επιτροπή συνέστησε την ομάδα δράσης για την Ελλάδα (ΟΔΕ). Αποστολή της ήταν να καταρτίσει και να εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας προς την Ελλάδα για τη στήριξη της υλοποίησης του προγράμματος προσαρμογής ΕΕ/ΔΝΤ και την επιτάχυνση της απορρόφησης των κονδυλίων της ΕΕ.

Σοβαρές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που ανέλαβε η Ελλάδα έχουν λάβει καθοδήγηση, πλαισίωση και έχουν επισπευσθεί με τη συνδρομή και την υποστήριξη που παρείχε η ΟΔΕ. Οι μεταρρυθμίσεις περιλάμβαναν βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης· καταπολέμηση της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της απάτης· βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης· σχεδιασμό ενός συστήματος εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος· και διευκόλυνση του εμπορίου. Η τεχνική βοήθεια διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο για την επανέναρξη οικονομικά σημαντικών έργων κατασκευής αυτοκινητοδρόμων.

Η Ελλάδα έχει βελτιώσει σημαντικά την απορρόφηση πόρων των διαρθρωτικών ταμείων – ενώ το 2011 βρισκόταν ακόμη στην 18η θέση σε ό,τι αφορά τη χρήση των πόρων, στο τέλος του 2014, κατείχε την 6η θέση⁵.

Δεδομένων των μελλοντικών μεταρρυθμιστικών προκλήσεων σε αρκετά κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, η Επιτροπή αποφάσισε να συγκροτήσει μία υπηρεσία υποστήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων – μια μόνιμη αλλά πολύ ευέλικτη δομή για την παροχή εξατομικευμένης στήριξης στα κράτη μέλη σε ορισμένους τομείς πολιτικής⁶. Από τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους, η στήριξη αυτή δεν θα αφορά μόνο τα κράτη μέλη στο πλαίσιο προγραμμάτων μακροοικονομικής στήριξης. Θα παρέχεται γενικότερη βοήθεια για την προετοιμασία και την εφαρμογή διοικητικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ειδικότερα στο πλαίσιο των διαδικασιών οικονομικής διακυβέρνησης, μεταξύ άλλων με την παροχή συνδρομής για την αποδοτική και αποτελεσματική χρήση των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Θα προσφέρεται στήριξη σε τομείς όπως η διαχείριση των εσόδων και η διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, των πολιτικών για την αγορά εργασίας, οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, η ανάπτυξη αποτελεσματικής και δημόσιας διοίκησης προσανατολισμένη στην εξυπηρέτηση του κοινού, η καθιέρωση αποτελεσματικού κράτους δικαίου και η καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η νέα αυτή υπηρεσία συντονίζεται από τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής Βάλντις Ντομπρόβσκις, ο οποίος ήδη συντονίζει το έργο της ομάδας εργασίας υψηλού επιπέδου για τη βέλτιστη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων στην Ελλάδα με σκοπό να λειτουργήσουν ως καταλύτες για πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις που θα βοηθήσουν την ελληνική οικονομία να ορθοποδήσει, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδοτικών μέσων.

Εάν ζητηθεί από την Ελλάδα, η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνεχίσει τη στήριξή της στον σχεδιασμό και/ή την παροχή βοήθειας για την υλοποίηση διαρθρωτικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων εντός αυτού του νέου πλαισίου τεχνικής βοήθειας. Η νέα προτεινόμενη

⁵ Η κατάταξη αυτή αναφέρεται στην απορρόφηση κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

⁶ Απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2015.

τεχνική συνδρομή της Επιτροπής θα κατευθύνει και θα συντονίζει τη στήριξη που διοργανώνεται σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής, τα λοιπά κράτη μέλη και/ή διεθνείς οργανισμούς.

Ένα άμεσο μέλημα θα είναι η στήριξη της Ελλάδας προκειμένου να μεγιστοποιήσει την απορρόφηση κονδυλίων της ΕΕ, διασφαλίζοντας την ταχύτερη δυνατή ανάκαμψη των επενδύσεων και εξασφαλίζοντας την τήρηση των απαιτήσεων της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και των σχετικών προθεσμιών. Εντός του πλαισίου των ταμείων της ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, υπάρχει διαθέσιμο περίπου μισό δισεκατομμύριο ευρώ για τεχνική βοήθεια στο πεδίο της πολιτικής συνοχής για την ενίσχυση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και των διοικητικών ικανοτήτων με σκοπό τη στήριξη της αποτελεσματικής εκτέλεσης και αξιοποίησης των κονδυλίων της ΕΕ.

Η αποτελεσματικότητα της τεχνικής βοήθειας θα εξαρτηθεί σε καθοριστικό βαθμό από την ύπαρξη μιας εύρυθμα λειτουργούσας συντονιστικής δομής εντός της ελληνικής διοίκησης και στοχευμένες εργασίες, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή και τη νέα Υπηρεσία της για την παροχή στήριξης στις μεταρρυθμίσεις.

Η Επιτροπή συστήνει επίσης ένα πιλοτικό καταπιστευματικό ταμείο τεχνικής βοήθειας ύψους 1,5 εκατ. ευρώ, το οποίο αναμένεται να διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ). Αυτό θα στηρίζει την κατάρτιση και υλοποίηση των έργων προτεραιότητας στην Ελλάδα που θα μπορούσαν να (συν)χρηματοδοτούνται από την ΕΤΑΑ και τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (IFC).

3. Συμπεράσματα

Η Επιτροπή συμπαραστάθηκε στην Ελλάδα καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, με την παροχή τόσο οικονομικής στήριξης όσο και τεχνικής βοήθειας. Θα εξακολουθήσει να το πράττει με σκοπό την επανεκκίνηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία των τόσο αναγκαίων θέσεων απασχόλησης προς όφελος του ελληνικού λαού. Η επίτευξη συμφωνίας που εξασφαλίζει σαφήνεια και προβλεψιμότητα είναι καθοριστικής σημασίας προς τον σκοπό αυτό. Η πλήρης κινητοποίηση των πόρων της ΕΕ θα αποτελέσει τον καταλύτη για την ανάκαμψη.

Τώρα εκείνο που έχει σημασία είναι να ανακτήσει ταχέως η Ελλάδα την χρηματοπιστωτική σταθερότητα ώστε να είναι σε θέση να αξιοποιήσει πλήρως τη σημαντική διαθέσιμη στήριξη της ΕΕ, υπό μορφή επιχορηγήσεων, δανείων και τεχνικής συνδρομής ώστε να οικοδομήσει ένα ασφαλές μέλλον. Σε μια εποχή πίεσεων στην εθνική χρηματοδότηση, η στήριξη αυτή μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία των θεμελίων για βιώσιμες θέσεις εργασίας, ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή.

Η Ελλάδα πρέπει να πράξει αυτά που της αναλογούν. Η παρούσα ανακοίνωση θα συμπληρώσει την ολοκληρωμένη δέσμη των μεταρρυθμίσεων και δεσμεύσεων που εφαρμόζει η Ελλάδα επί του παρόντος και οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση για ένα πρόγραμμα στήριξης σταθερότητας για την Ελλάδα δυνάμει της Συνθήκης για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, μαζί με νέες επενδύσεις, πρέπει να υλοποιηθούν ταχέως λόγω της κρίσιμης σημασίας τους για την αποκατάσταση της πορείας της οικονομίας. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης των πόρων των ταμείων της ΕΕ εξαρτάται από το σταθερό και ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον που βασίζεται σε υγιείς δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές. Επίσης, η Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίσει ορισμένες σοβαρές αδυναμίες στη διοικητική της δομή ώστε να είναι σε θέση να αντλήσει το σύνολο της διαθέσιμης χρηματοδότησης που περιγράφεται στην παρούσα ανακοίνωση.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνεχίσει να παρέχει τεχνική στήριξη εντός του νέου πλαισίου τεχνικής βοήθειας και να υποβάλει περαιτέρω προτάσεις στο νομοθέτη της ΕΕ για να αυξηθεί η προχρηματοδότηση που διατίθεται στην Ελλάδα.

Σε συνεργασία με τα άλλα κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και άλλους διεθνείς εταίρους, η Ελλάδα μπορεί να οικοδομήσει ένα μέλλον ευημερίας στην ΕΕ. Συντρέχουν πολλές από τις προϋποθέσεις για την επιστροφή στην ανάπτυξη – τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να ολοκληρωθεί η διαδικασία και να εξασφαλιστεί ένα βιώσιμο μέλλον για την Ελλάδα.

Παράρτημα

Πίνακας 1. Χρηματοδότηση της ΕΕ που διατίθεται στην ελληνική οικονομία και την κοινωνία (2014-2020, σε εκατ. ευρώ)

ΜΕΡΟΣ 1: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), ΠΑΝ, FEAD, ΕΓΤΕ	Προγραμματισμένα ποσά για την περίοδο 2014-2020	Ήδη καταβληθέντα ποσά 2014 έως τη 12η Ιουλίου 2015
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	8 397	230
Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)	3 247	92
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	3 691	104
Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ-ΥΕΙ)	172	54
Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA-FEAD)	281	31
Γεωργία Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)	4 718	0
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)	15 074	3 972
Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)	389	0
Υποσύνολο μέρος 1	35 969	4 483
ΜΕΡΟΣ 2: Άλλα ταμεία της ΕΕ		Ήδη καταβληθέντα ποσά 2014 έως τη 12η Ιουλίου 2015
Ορίζων 2020		163,9
Διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη»		4,3
Ενεργειακά έργα για την ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης		3,8
Erasmus για όλους		50,2
Ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME)		0,5
Κοινωνική αλλαγή και καινοτομία		1,4
Τελωνεία, Fiscalis και Καταπολέμηση της απάτης		0,8
Life +		12,8
Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης και Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας		28,2
Δημιουργική Ευρώπη		2,7
Ευρώπη για τους πολίτες		0,5
Υγεία για την Ανάπτυξη και προστασία των καταναλωτών		1,4
Δικαιώματα και Ιθαγένεια και Δικαιοσύνη		0,9
Πολιτική προστασία		1,5
Τρόφιμα και ζωτροφές		5,2
Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση		28,6
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλληλεγγύης		4,7
Υποσύνολο μέρος 2		311
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ (2014 έως τη 12η Ιουλίου 2015)		4 794

Πίνακας 2. Χρηματοδότηση της ΕΕ για τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας (2007-2013, σε εκατ. ευρώ)

ΜΕΡΟΣ 1: Διαρθρωτικά Ταμεία, Ταμείο Συνοχής, Γεωργικό Ταμείο και Ταμείο Αλιείας	Προγραμματισμένα ποσά για την περίοδο 2007-2013	Ήδη καταβληθέντα ποσά 2007 έως τη 12η Ιουλίου 2015
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	12 345	11 554
Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)	3 697	3 376
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	4 364	3 687
Γεωργία Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)	3 906	3 109
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)	17 315	16 491
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ)	208	170
Υποσύνολο μέρος 1	41 835	38 387
ΜΕΡΟΣ 2: Άλλα ταμεία της ΕΕ		Καταβληθέντα ποσά 2007-2013
Έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα		929,3
Διευρωπαϊκά δίκτυα		37,1
Ενεργειακά έργα για την ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης		6,0
Δια βίου μάθηση και Νεολαία σε δράση		224,4
Πρόγραμμα-πλαίσιο για την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα		52,4
Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής		12,0
Τελωνεία 2013 και Fiscalis 2013		6,3
Life +		47,3
Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και Ασφάλεια και προστασία των ελευθεριών		199,9
Πολιτισμός 2007-2013 και MEDIA 2007		14,9
Ευρώπη για τους πολίτες		2,1
Δημόσια υγεία και πρόγραμμα προστασίας των καταναλωτών		8,3
Θεμελιώδη δικαιώματα, δικαιοσύνη και ιθαγένεια		165,0
Πολιτική προστασία		5,7
Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση		2,9
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλληλεγγύης		99,1
Υποσύνολο μέρος 2		1813
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ (2007 έως τη 12η Ιουλίου 2015)		40 200